

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1959, sp. zn. 2 Tz 14/59

Číslo: 38/1959

Právní věta:

Vzdálenější stadia uskutečňování trestního činu v poměru ke stadiu bližšímu dokonání trestného činu jsou v poměru subsidiarity, přičemž ustanovení o pokusu zahrnuje přípravné jednání a v dokonaném činu je zahrnut pokus i přípravné jednání, proto v případě téhož předmětu útoku, jsou-li dány objektivní a subjektivní spojitosti (totožnost oběti), jde o jeden trestný čin.

Vraždou spáchanou opětovně [§ 216 odst. 1,2 písm. a) tr. zák.] je opakování trestného činu vraždy nebo pokusu vraždy a použití uvedeného kvalifikace předpokládá, že pachatel byl již pro předchozí vraždu nebo pokus vraždy odsouzen, nebo že předmětem trestního stíhání jsou dvě nebo více vražd, resp. pokusy vražd, popřípadě jeden nebo více pokusů a jeden nebo více dokonáných trestných činů vražd.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.06.1959

Spisová značka: 2 Tz 14/59

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, Opakování trestného činu, Pokus, Přípravné jednání, Trestný čin dokonaný, Vražda

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalovaný v roce 1957 v České Třebové dával do jídla a nápojů své nemocné manželce větší množství léků v úmyslu ji usmrtit a tak docílit úplné volnosti ve vztazích k M. Š., s níž udržoval známost. K výsledku však nedošlo jednak proto, že dávka léků nedosáhla smrtícího účinku, jednak proto, že manželka ve třech případech odmítla požit předložené nápoje i jídlo. Dne 22. července 1958 podal obžalovaný manželce smrtící dávku arzenu a tím jí přivodil smrt.

Lidový soud v Ústí nad Orlicí uznal obžalovaného vinným jednak pokusem trestného činu vraždy podle § 5 odst. 1, § 216 odst. 1, 2 písm. c) tr. zák., jednak trestným činem vraždy podle § 216 odst. 1, 2 písm. c) tr. zák.

Krajský soud v Pardubicích k odvolání prokurátora a obžalovaného zrušil rozsudek lidového soudu ve

výroku o vině a trestu a uznal obžalovaného vinným trestným činem vraždy podle § 216 odst. 1, 2 písm. a), c) tr. zák. a uložil mu stejné tresty jako lidový soud.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem vyslovil porušení zákona v ustanovení § 216 odst. 2 písm. a) tr. zák., rozsudek krajského soudu v celém rozsahu zrušil a krajskému soudu v Pardubicích nařídil, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Odůvodnění:

Stížnost pro porušení zákona generálního prokurátora napadá právní posouzení a nesouhlasí s tvrzením odvolacího soudu, že obžalovaný ve svém jednání proti manželce pokračoval po celý rok 1957 i začátkem roku 1958, neboť toto tvrzení nemá prý oporu ve spisech. Uvádí, že podle provedených důkazů jednal obžalovaný ve vražedném úmyslu proti své manželce v roce 1957 v období od dubna do srpna téhož roku a v roce 1958 se dopustil pouze jediného útoku a to dne 22. července 1958, kdy podal své manželce smrtící dávku arzenu. Stížnost má sice za to, že lidový soud posoudil jednání obžalovaného správně, když 4 pokusy vraždy kvalifikoval jako jediný trestný čin pokusu vraždy podle § 5 odst. 1, § 216 odst. 1 tr. zák., neboť v daném případě šlo o pokračování v trestném činu a u všech skutků byla objektivní i subjektivní spojitost a obžalovaný měl po uvedené dobu v úmyslu spáchat týž trestný čin, útoky byly namířeny proti témuž předmětu útoků byly spáchány na téže místě a stejným způsobem. Za správné požaduje rovněž, že lidový soud kvalifikoval jednání obžalovaného též podle odstavce druhého písm. c) § 216 tr. zák. Pokud však jde o další trestnou činnost odsouzeného poukazuje stížnost pro porušení zákona o v tomto směru na dlouhé časové období, které uplynulo od posledního pokusu (srpen 1957) do doby, kdy podal obžalovaný manželce smrtící dávku arzenu, po jejímž požití zemřela (červenec 1958) a má za to, že právě s ohledem na shora uvedené nutno posuzovat jednání obžalovaného jako nový trestný čin, který již není pokračováním v pokusech usmrtit manželku, jak tomu bylo do srpna 1957, při čemž poukazuje i na to, že nelze směřovat u pokračujícího deliktu útoky kdy nedošlo k zamýšlenému výsledku útoky dokonány. Z toho pak dovozuje závěr, že obžalovaný měl být dále uznán vinným pro dokonání trestný čin vraždy podle § 216 odst. 1, 2 písm. c) tr. zák., avšak i podle odstavce 2 písm. a) § 216 tr. zák., neboť je nepochybné, že se trestného činu vraždy dopustil opětovně.

Stížnosti pro porušení zákona generálního prokurátora směřující proti právnímu posouzení trestné činnosti obžalovaného však nelze zcela přisvědčit.

Jak z obsahu spisu vyplývá, obžalovaný v období od dubna 1958 do srpna téhož roku pokusil se čtyřikrát usmrtit svou manželku. Od této doby, jak obžalovaný sám vypověděl, až do února 1958 vůči manželce ničeho nepodnikal, činil tak však s ohledem na situaci, která se vytvořila, neboť o jeho pokusech vůči manželce se dozvěděla jeho nevlastní dcera V. V., jakož i sousedka, takže dostal strach, že by se celá věc mohla prozradit. Stal se proto vůči manželce přívětivějším, ovšem nepřestal uvažovat o možnosti jejího odstranění. Po nějaké době pak, když mezi ním a manželkou docházelo k dalším rozporům a hádkám, jeho odpor vůči manželce a jeho úmysl se jí zbavit se nijak nezměnil. V prosinci 1958 rozhodl se obžalovaný, že k usmrcení manželky použije arzenu a když v měsíci únoru 1958 došlo mezi ním a manželkou k ostrému výstupu, sdělil své milence při jedné návštěvě, když si stěžoval na svoji situaci, „že za sebe neručí – že manželce něco provede“. Jeho rozhodnutí, jak dále vypověděl, se pak ještě více utvrdilo po rozhovorech se sestrou milenky (jednalo se o rozhovory uskutečněné v měsících únoru, březnu a dubnu 1958). V měsíci květnu 1958, tj. v období, kdy jeho manželka se ještě nacházela v nemocnici, cítil se obžalovaný se svou situací v rodině nejvíce nespokojen a požádal svou milenkou, zda by mu její dcera nemohla opatřit zubařský arzen s odůvodněním, že jej chce na hubení krys, ve skutečnosti jej však žádal na otrávení manželky. V měsíci červnu 1958 opatřil si pak arzen od svého známého a v měsíci červenci 1958 svoji manželku usmrtil.

Je tedy mezi jednotlivými skutky obžalovaného, jak to vyplývá ze skutkových zjištění v období, kdy se pokusil manželku usmrtit, až do doby dokonání trestného činu vzájemná souvislost, jak objektivní tak i subjektivní. Obžalovaný se dopustil činu proti též osobě, na témže místě a v podstatě stejným způsobem. Téměř po celou dobu od dubna 1957 do srpna téhož roku a dále do července 1958, kdy jeho manželka byla po dobu půl roku na léčení v nemocnici, měl týž úmysl směřující k odstranění manželky. Rozhodnutí obžalovaného, jak to skutková zjištění potvrzují, bylo však ovlivňováno situací v rodině, intenzitou rozporů, které se někdy více, někdy méně, mezi ním a jeho manželkou vyskytovaly, jakož i utvářením vztahů k ženě, s níž udržoval známost. Nelze proto oddělit od sebe jednotlivé útoky obžalovaného, směřující k odstranění jeho manželky, i když od posledního pokusu do doby dokonání činu uplynula značná doba. Obžalovaný měl stále týž úmysl svoji manželku usmrtit a podání smrtící dávky arzenu v červenci 1958 bylo jen vyvrcholením jeho předchozího rozhodnutí. Jde tedy o jediný trestný čin, neboť vzdálenější stadiu uskutečňování trestného činu ke stadiu bližšímu dokonání trestného činu jsou v poměru subsidiarity, přičemž ustanovení o pokusu zahrnuje přípravné jednání a v dokonaném činu je zahrnut pokus i přípravné jednání. Touto právní kvalifikací jsou povaha i stupeň nebezpečnosti spáchaného trestného činu plně vystiženy.

Nesprávně proto postupoval krajský soud, když kvalifikoval jednání obžalovaného také podle odst. 2 písm. a) § 216 tr. zák., tj. že se trestného činu vraždy dopustil opětovně, neboť posouzení jeho trestné činnosti jako jediného trestného činu toto vylučuje. Vraždou spáchanou opětovně [§ 216 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák.] je opakování trestného činu vraždy nebo pokusu vraždy a použití uvedené kvalifikace předpokládá, že pachatel byl již pro předchozí vraždu nebo pokus vraždy odsouzen, nebo že předmětem trestního stíhání jsou dvě nebo více vražd, resp. pokusy vražd, případně jeden nebo více pokusů a jeden nebo více dokonaných trestných činů vražd.

Bylo proto nutno z podnětu stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem vyslovit u obžalovaného porušení zákona ve výše uvedeném zákonném ustanovení a vrátit věc krajskému soudu v Pardubicích, aby věc v uvedeném rozsahu znovu projednal a rozhodl a uložil spravedlivé tresty.